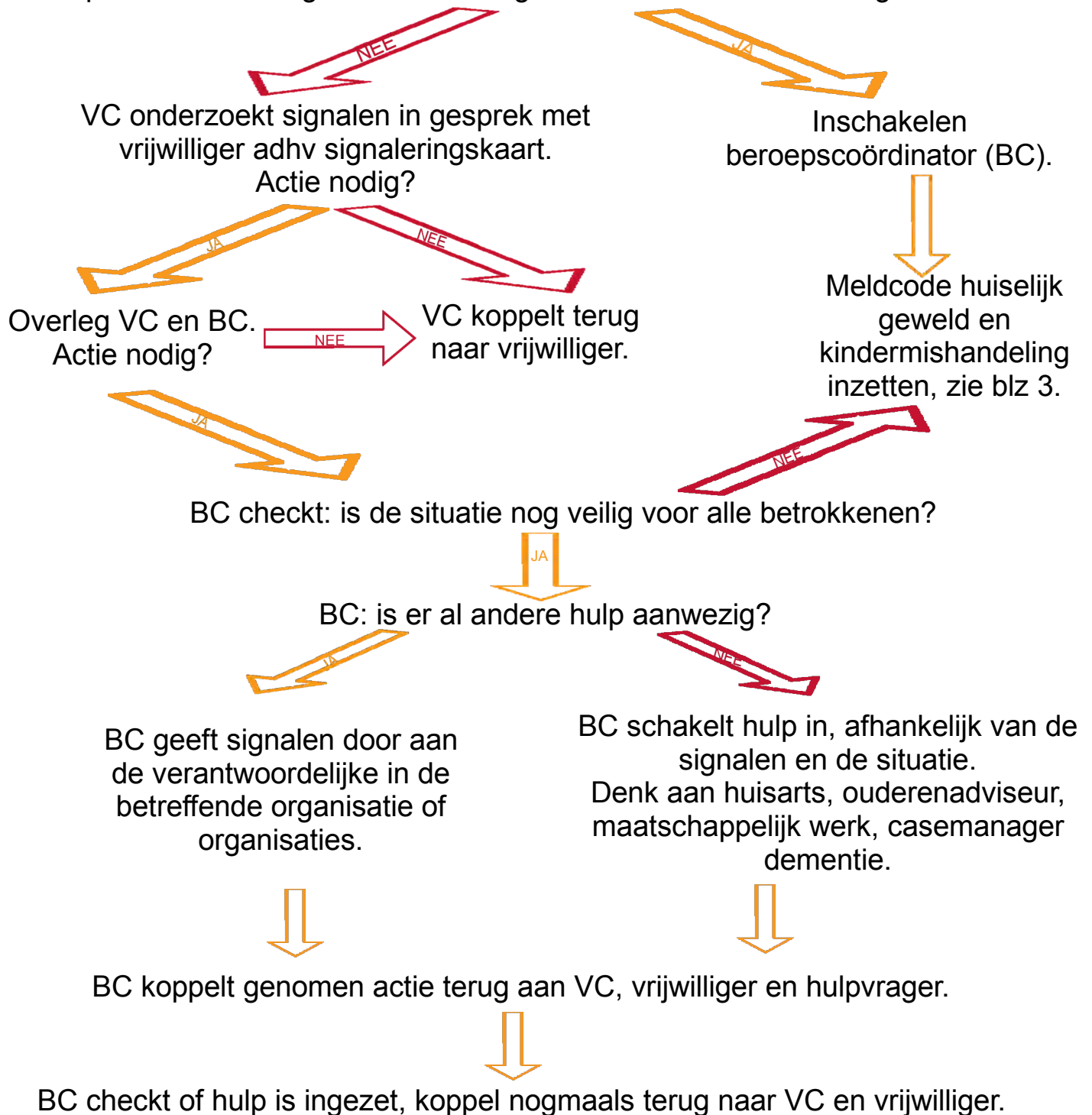

Routekaart Niet pluis gevoel Vrijwillige hulp

Vrijwilliger meldt niet pluis gevoel bij vrijwillige coördinator (VC).

Is er sprake van acuut gevaar of onveiligheid? Zie ook de Toelichting vanaf blz 4.

Uitgangspunten bij deze routekaart:

* Actie gaat altijd in overleg met de hulpvrager, tenzij de BC beoordeelt dat de situatie dit niet toelaat.

* Vrijwilligers van de Kap voeren zelf géén niet pluis gesprekken met hulpvragers, zij signaleren slechts. Als er gegronde redenen zijn gaat de BC wel in gesprek, overleg hierbij goed met netwerkpartners en andere partijen.

Routekaart Niet pluis gevoel Mantelzorgondersteuning

Consulent mantelzorg/Mantelzorgmakelaar (CM/MM)
ervaart niet pluis gevoel in een werksituatie

Is er sprake van acuut gevaar of onveiligheid? Zie Toelichting vanaf blz 4.

CM/MM overlegt met collega's.
Is actie nodig?

Meldcode huiselijk geweld
en kindermishandeling
inzetten, zie blz 3.

Koppel indien nodig uitkomst
overleg terug naar
mantelzorger en de naasten.

Check: is de situatie nog veilig
voor alle betrokkenen?

Is er al andere hulp aanwezig?

Geef signalen door aan de
verantwoordelijke van de
betreffende organisatie of
organisaties. Overleg over verdere
acties. Schakel eventueel meer
hulp in indien nodig.

Schakel hulp in,
afhankelijk van de signalen
en de situatie.
Denk aan huisarts,
ouderenadviseur, maatschappelijk
werk, casemanager dementie.

Koppel genomen actie terug aan de mantelzorger en naasten.

Check of hulp is ingezet.

Uitgangspunten bij deze routekaart:

*Actie gaat altijd in overleg met de mantelzorger, tenzij de CM/MM beoordeelt dat de situatie dit niet toelaat.

* Wij signaleren en betrekken waar nodig netwerkpartners.

Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

Voor BC en MC&MM

Stap 1 Signalen in kaart brengen

Leg de signalen schriftelijk vast in het registratie-systeem van de Kap. Houdt feiten, signalen, veronderstellingen en hypothesen goed uit elkaar en benoem dit duidelijk. Vermeld de bron als je informatie vanuit derde hand krijgt (van bv een vrijwilliger, mantelzorger of naaste).

Stap 2 Overleg over signalen

Overleg met een deskundig collega over de situatie. Vraag indien nodig anoniem advies bij Veilig Thuis. Is de situatie voor de Kap onbekend terrein? Vraag dan altijd eerst advies bij Veilig Thuis voor eventuele vervolgstappen.

Stap 3 Ga in gesprek met hulpvrager/mantelzorger

Bespreek je zorgen met de betrokkenen. Neem eventueel een collega vanuit de Kap mee, of indien nodig vanuit Veilig Thuis.

Werk volgens deze stappen:

- Leg het doel uit van het gesprek.
- Beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan.
- Nodig de hulpvrager/mantelzorger uit om een reactie hierop te geven.
- Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van wat je hebt gezien, gehoord en waargenomen.

Als er concrete aanwijzingen zijn dat de veiligheid van betrokkenen (verder) in gevaar komt door een gesprek, doe het dan niet. Ook als de vertrouwensband met de hulpvrager/mantelzorger ernstig in de problemen kan komen door een gesprek, kan je besluiten dit niet te doen. Maak een duidelijke, onderbouwde rapportage van je keuze. Vraag bij twijfel advies bij Veilig Thuis.

Zijn er nog zorgen na dit gesprek?

Stap 4 Weeg het geweld of de kindermishandeling

Heb je op basis van stappen 1 t/m 3 een vermoeden van of is er sprake van kindermishandeling of huiselijk geweld? Heb je een vermoeden van of is er sprake van acute of structurele onveiligheid?

Zie vragen in de toelichting vanaf blz 4.

Sluit de meldcode en rapporteer ook dit weer duidelijk in het registratie-systeem van de Kap

Beantwoord je één of beide vragen met 'ja'?

Stap 5 Is melden noodzakelijk? Is hulp bieden of organiseren (ook) mogelijk?

Ben je in staat effectieve en passende hulp te bieden of te organiseren?
Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?
Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid

Zie vragen in de toelichting op blz 7.

Als je besluit dat een melding noodzakelijk is, is het je plicht om dit zoveel mogelijk in contact met de hulpvrager/-mantelzorger te doen. Ook hier geldt weer dat toenemende onveiligheid of een vertrouwensbreuk door een gesprek maakt dat je kan kiezen dit niet te doen. Wat je besluit ook is, leg ook nu alles weer duidelijk en schriftelijk vast.

Na melden neemt Veilig Thuis de zaak over. Desondanks blijf jij – waar mogelijk en nodig – betrokken om de hulpvrager/mantelzorger te ondersteunen. Veilig Thuis onderzoekt de signalen die jij doorgeeft. Jouw naam wordt daarbij in principe altijd genoemd, tenzij dat een bedreiging voor jou zou kunnen worden of de vertrouwensband die jij hebt te ernstig beschadigd wordt.

Toelichting Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Na een drietal opmerkingen met meer uitleg, volgen daarna in deze toelichting concrete vragen bij stap 4 en 5 die je jezelf kunt stellen om een goede afweging te maken.

Kindermishandeling en huiselijk geweld zijn in het verband van deze meldcode een breed begrip: getuige zijn van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten valt eronder, maar ook huwelijksdwang, eergerelateerd geweld, genitale verminking, ouderenmishandeling, geweld tegen ouders en seksueel geweld.

Niet de locatie maar de relatie is bepalend. Het gaat hierbij om een informele afhankelijkheidsrelatie. Dus geweld en mishandeling tussen professional en client of leerling valt niet onder deze meldcode. Hiervoor zijn binnen organisaties aparte codes en protocollen. Het gaat dan dus om een professionele relatie. Daarentegen valt een echtpaar die samen in een woonzorgcentrum leven en waar sprake lijkt te zijn van geweld wél onder deze meldcode.

Er is een groot verschil tussen advies en melden bij Veilig Thuis. Advies kan bij elke stap en geheel anoniem worden ingewonnen. Soms is het wel handig je eigen gegevens achter te laten, zodat je later terug kan komen op dezelfde casus. Bij een melding daarentegen worden gegevens doorgegeven, Veilig Thuis neemt de casus dan ook over.

Vragen ter afweging bij stap 4

Acute onveiligheid

Van acute onveiligheid is sprake als een persoon in direct fysiek gevaar verkeert en diens veiligheid de komende dagen niet gegarandeerd is. Hij of zij heeft direct bescherming nodig. Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in het geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak). Het kan ook gaan om het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige (medische) zorg.

Vragen ter afweging:

- Verkeert een van de betrokkenen in direct (levens)gevaar?
- Is er ernstig letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe?
- Is er sprake van mensenhandel (zoals uitbuiting of gedwongen prostitutie)?

- Is er sprake van het in gevaar brengen van kinderen en kwetsbare volwassenen als gevolg van excessief middelenmisbruik en/of een acute psychische crisis van de verantwoordelijke ouder/partner/verzorger?
- Is er een acute dreiging om zichzelf én een naaste (waaronder (ex-)partner, kinderen of een familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (ontvoering, familiedrama, eerwraak, huwelijksdwang, vrouwelijke genitale verminking)?
- Is er sprake van geweld of verwaarlozing leidend tot verminkingen, handicaps of de dood bij een lid van het cliëntsysteem?
- Is er sprake van fysieke verwaarlozing die acuut de gezondheid bedreigt van zeer jonge kinderen, volwassenen met een beperking, ouderen of anderen in een zorgafhankelijke situatie?
- Is er sprake van een (herhaalde) suïcidepoging van een ouder van een minderjarig kind dat zorgafhankelijk van hem of haar is en is er geen andere verzorger voor het kind?
- Heeft de (mogelijke) pleger van het geweld direct toegang tot het slachtoffer, of is het slachtoffer in een zorgafhankelijke positie van de pleger?
- Is er sprake van recent gewelddadig gedrag zoals verwondingen die medische behandeling of medisch sporenonderzoek behoeven (bijvoorbeeld: poging tot wurging, bedreiging met een wapen, seksueel geweld/misbruik)?

Disclosure

Een specifieke vorm van acute onveiligheid is 'disclosure'. We spreken van 'disclosure' (ook wel onthulling genoemd) als slachtoffers, kinderen en/of volwassenen, uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling, of zich hierover uiten zonder hulp te vragen. Dit betekent veelal dat het slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Vragen ter afweging:

- Is er sprake van een uitspraak die wijst op een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?
- Gaat het over een situatie in het verleden of over een actuele situatie? Is het kind of de zorgafhankelijke volwassene nu veilig?
- Is er een sprake van een acute noodzaak voor medische zorg en/of sporenonderzoek?
- Is er bij de minderjarige of een zorgafhankelijke volwassene sprake van bij het verhaal behorend gedrag dat wijst op een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling?

Structurele onveiligheid

Bij structurele onveiligheid is er sprake van herhaling of het voortduren van een onveilige situatie of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor het voortduren van onveiligheid (plegerschap of slachtofferschap) in de toekomst. Er kan sprake

zijn van een patroon van herhaald geweld, maar ook van permanente tekortkomingen in de geestelijke en/of lichamelijke verzorging van zorgafhankelijke kinderen en/of volwassenen. Structurele onveiligheid heeft schadelijke gevolgen door de herhaling van de feiten, de voortdurende dreiging en (emotionele) onveiligheid.

Vragen ter afweging:

- Is er sprake van eerder (aangetoond) huiselijk geweld of kindermishandeling binnen het cliëntsysteem?
- Is er gedurende enkele weken of langer sprake van geweld of andere onveilige situaties tussen leden in een cliëntsysteem?
- Is er sprake van structurele, inadequate of inconsequente basiszorg (onderdak, kleding, voeding, persoonlijke spullen en speelgoed) door een onvoldoende of onregelmatig inkomen om hierin te voorzien?
- Ondergaan de kinderen of een kwetsbare volwassene structureel emotioneel en/of psychisch geweld, zoals: onvoldoende affectie, vernedering, voortdurend negatieve benadering, opsluiting, verbale intimidatie, ernstige strijd tussen ouders, kinderen die getuige zijn van huiselijk geweld of bedreigingen?
- Is er sprake van (een vermoeden van) seksueel misbruik van minderjarige kinderen?
- Is er sprake van seksueel wervend gedrag door kinderen of ander niet-leeftijdsadequaat seksueel gedrag?
- Zijn er seksuele of gewelddadige filmpjes van een kind in omloop die tegen zijn/haar wil zijn gemaakt en die leiden tot chantage en/of pesterijen?
- Is er sprake van dwangmatig controlerend geweld waarbij een van de partners intimidatie en controle uitoefent over de ander?
- Is er sprake van escalerend en zich herhalend geweld na een echtscheiding, bijvoorbeeld in de vorm van stalking door een van de ex-partners?
- Zijn de ouders onvoldoende in staat hun kinderen te beschermen tegen geweld, (seksueel of financieel) misbruik of uitbuiting door derden, of initiëren ze dit?
- Is er sprake van een patroon van geweld (geweldsspiraal), waarbij oplopende spanningen uitbarsten in geweld en de partners daarna proberen het weer goed te maken, tot de spanningen opnieuw oplopen?
- Is er sprake van psychische problematiek, verslavingsproblematiek, agressieproblematiek of andere problemen bij volwassenen die kunnen leiden tot een gewelddadige reactie naar andere leden in het cliëntsysteem bij oplopende spanning?
- Is er sprake van (zich herhalend) geweld in een cliëntsysteem dat zorg mijdt, veelvuldig verhuist of 'shopt' langs allerlei instellingen?
- Is er sprake van een overbelaste mantelzorger die gedurende langere tijd (enkele weken of langer) verbaal of lichamelijk geweld gebruikt tegenover de volwassene die zorgafhankelijk van hem of haar is?
- Is er sprake van financiële uitbuiting door een betrokkene/familielid van een zorgafhankelijke volwassene?

Vragen ter afweging bij stap 5

Ben ik in staat effectieve (passende) hulp te bieden of organiseren?

Vragen ter afweging:

- Heeft de professional de mogelijkheid indien nodig het slachtoffer in veiligheid te brengen?
- Zijn er duidelijke afspraken over de veiligheid met het cliëntsysteem en de betrokken professionals te maken?
- Is er voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden?
- Voelt de professional zich voldoende deskundig en bekwaam om veiligheid te bewerkstelligen, al dan niet in samenwerking met anderen?
- Kan de professional de eventuele spanning die bij de situatie komt kijken hanteren?

Werken de betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?

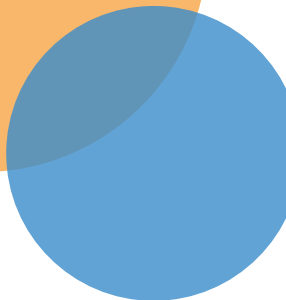
Vragen ter afweging:

- Zijn de betrokkenen, alle leden van het cliëntsysteem en het bredere netwerk van (informele) steunfiguren, bereid en in staat de voorgestelde hulp direct aan te gaan?
- Hebben alle betrokkenen en de betrokken professionals de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid?
- Wordt er door alle betrokkenen gewerkt aan het herstel van directe veiligheid en het wegnemen van de oorzaken van het geweld?
- Is de hulp gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld of kindermishandeling bij de betrokkene(n)?
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en een risicogestuurd zorg- en herstelplan met doelen en evaluatiemomenten? Is dit plan op maat gemaakt met alle betrokkenen van het gezin of huishouden, waarbij de doelen van begeleiding en/of hulpverlening helder zijn gesteld?
- Indien meerdere professionals betrokken zijn: zijn er voor iedereen bekende afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid en de (en multidisciplinaire) hulpverlening?

Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?

Vragen ter afweging:

- Stopt het geweld binnen de verwachte termijn?
- Is de problematiek (nog) ernstiger dan verwacht?
- Worden de gestelde doelen behaald binnen de verwachte termijn?
- Loopt de uitvoering van het veiligheids- en/of hulpverleningsplan vast?
- Is er specifieke expertise nodig?

Signaleringskaart voor vrijwilligers

Niet Pluis gevoel

U heeft regelmatig contact met mensen. U kent de situatie van die ander en bent in staat op te merken wanneer haar/zijn gedrag anders is dan anders.

Wanneer u het gevoel heeft dat er iets niet goed gaat, niet pluis is, neem dan deze NIET-PLUIS-KAART er bij. Luister naar uw gevoel en kijk nuchter naar feiten met behulp van de kaart. Deel uw gevoel met de ander en maak niet pluis gevoelens bespreekbaar.

De NIET-PLUIS-signaleringskaart is een hulpmiddel om veranderingen bij mensen te herkennen. Kunt u meerdere signalen aankruisen? Dan kan het verstandig zijn om uw niet pluisgevoel of vragen te bespreken binnen uw organisatie.

Waarnemingen waardoor ik een Niet Plus gevoel heb

Denken en geheugen

Heeft concentratieprobleem, woordvindproblemen, is vergeetachtig, raakt spullen kwijt, kan de weg niet vinden, komt vaak te laat, valt in herhaling zonder dit zelf door te hebben.

Sociaal contact

Heeft weinig of geen contact, voelt zich eenzaam, geen of weinig vertrouwen in anderen en/of in zichzelf, trekt zich terug uit het maatschappelijke leven, onderneemt weinig of niets, voelt zich onbegrepen of in de steek gelaten. Overdreven aanhankelijk gedrag, veel vertellen, claimgedrag, verkramp, schrikt van lichamelijk contact.

Stemming

Is lusteloos, somber, eenzaam, piekeren, angstig, huilerig, verward, wanhopig, heeft nergens zin in, ziet weinig perspectief.

Gedrag

Gedraagt zich boos, prikkelbaar en opstandig, overdreven uitgelaten of rusteloos. Toont weinig interesse, klaagt meer dan anders, huilt veel. Gebruikt alcohol of drugs, of computer en/of sociale media kunnen niet worden losgelaten. Stelt zich als slachtoffer op, is achterdochtig, verhult de problematiek, heeft moeite met praktische handelingen, vertoont ongeremd gedrag.

Psychisch

Heeft waandenkbeelden, denkt verward, ziet en hoort dingen die er niet zijn.

Lichamelijk

Heeft blauwe plekken of verwondingen, een slecht eet-en slaap patroon, lichamelijke klachten, ziet er slecht uit, is vaker ziek of vermagert.

Verwaarlozing

Vervuiling van de leefomgeving (huis en tuin), persoonlijke verzorging verslechtert, kookt niet meer.

Bij kinderen: spelen vaak/laat/alleen op straat, zien er onverzorgd uit, kinderen moeten alleen naar school (niet passend bij de leeftijd), kinderen dragen zorg voor jongere broertjes/zusjes.

Financiële zaken

Verdwijnen van geld of spullen, ontstaan van schulden en verhalen over gebruik van pasjes.

Aandachtspunten:

- Denk aan de privacy van de ander. Noem bij het bespreken geen namen.
- Aan deze signalen kunnen meerdere oorzaken ten grondslag liggen, bijvoorbeeld ziekte, eenzaamheid, dementie, depressie, rouw, middelenmisbruik, ontspoorde mantelzorg, huiselijk geweld, kindermishandeling of de financiële situatie. Dus...trek niet meteen conclusies op grond van deze signaleringskaart.
- Schroom niet om signalen te bespreken met de daarvoor aangewezen persoon binnen uw organisatie.
- De beroepskracht kan u begeleiden en ondersteunen en –indien nodig- verdere acties ondernemen.
- U als vrijwilliger observeert, signaleert en geeft het signaal door.
- De organisatie waar u voor werkt heeft een protocol voor de stappen die moeten worden genomen bij een Niet Pluis gevoel. Vraag hiernaar bij uw organisatie.

Deze kaart is tot stand gekomen door samenwerking tussen het Stedelijk Knooppunt Mantelzorg van de Kap, het Platform Ertoe doen en de gemeente Apeldoorn.

Ertoe doen

 Apeldoorn